

SEDMI BIOETIČKI SIMPOZIJ HLZ-a "ZAHVALNOST LIJEČNIKU"

Ovogodišnji, Sedmi proljetni bioetički simpozij Hrvatskoga liječničkog zbora, održan je 8. lipnja 2007. u velikoj predavaonici HLZ-a u Zagrebu. Organiziralo ga je Povjerenstvo za medicinsku etiku i deontologija Hrvatskoga liječnikoga Zbora. Voditelj Simpozija, kojemu je nazočilo 40-ak slušatelja, bio je prim. Goran Ivanišević.

Prof.dr.sc. Stella Fatović-Ferenčić je u priopćenju "Zahvalnost liječniku: između mitologije i mita" prikazala zahvalnost liječniku kao kulturni i povijesni fenomen. On zadire u suptilno područje kompleksnih međuljudskih odnosa i u različitost percepcije zdravlja i bolesti te iziskuje multidisciplinarno razmatranje. Izlaganje je podkrijepila odabranim primjerima iz povijesti medicine, razmatrajući posebice uzajamnost i liječnički stereotip kao ishodišta u pristupu ovoj temi.

Prof.dr.sc. Anica Jušić je u priopćenju "Etika zahvalnosti" definirala pojmove: etika, moral i zahvalnost. Zaključila je da se sve konačno svodi na primjerenost otvorenu komunikaciju među ljudima, koja je temelj povjerenja. Ustvrdila je "da nas je preveliki broj kratkovidno egocentričnih, preveliki broj ne misli na sutra i na činjenicu da je svatko od nas samo karika u lancu", izjavivši "Nemojmo biti najslabija karika!"

Prof.dr.sc. Tonči Matulić je prikazao priopćenje "Izvor i temelj zahvalnosti liječniku. Bioetičko (pre)vrednovanje odnosa liječnik - bolesnik". Utvrdio je da je tema zahvalnosti liječniku odsutna iz medicinsko-etičkih rasprava, jer svojim smislom upućuje na bolesničku etiku ili, točnije, na pitanje o dužnostima bole-

snika. Izjavio je da je zahvalnost liječniku medicinsko-etički relevantna tema, kao i da kao moralno relevantno držanje treba imati određeni izvanjski poticaj. Istaknuo je važnost pitanja o dominantnom medicinskom modelu u suvremenim zdravstvenim sustavima, u kojima, na žalost, prevladava logika koja ne pogoduje pobuđivanju istinske zahvalnosti kao spontane reakcije na primljeno dobročinstvo. Pri tome je na umu imao viziju dobrog bolesnika, tj. bolesnika koji posjeduje određeni skup vrлина pomoću kojih lakše uspostavlja autentični terapijski odnos s liječnikom, utemeljen na uzajamnosti moralnih kvaliteta. U tome smislu autor je argumentirao temelj i izvor zahvalnosti, primijenjujući te argumente na specifičnu strukturu terapijskog odnosa liječnik-bolesnik.

Prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović je u priopćenju "Očuvanje vlastitog zdravlja - etička i profesionalna obveza liječnika" ustvrdila da su svi kodeksi medicinske etike usmjereni na obveze i dužnosti liječnika, koje čini osnovu medicinske etike. Utvrdila je da svi ljudi, kao i liječnici imaju i prava, a ne samo obveze. Medicinska etika bi bila nepotpuna ne uzme li u obzir kako bi se prema liječnicima trebali odnositi drugi, bili to bolesnici, društvo ili suradnici. Liječnici često zaboravljaju da imaju i obveze prema sebi samima i svojim obiteljima. U mnogim dijelovima svijeta zanimanje liječnika zahtijeva predanost bavljenju medicinom s malo obzira za vlastito zdravlje i dobrobit. Neke zemlje rješavaju potrebu za zajamčenom sigurnošću bolesnika, kao i potrebu za promicanjem zdravog načina života liječnika, ograničavanjem radnih sati i dežurstava za liječni-

ke, specijalizante, stažiste. Osim izbjegavanja očiglednih opasnosti po zdravlje i preopterećenosti na poslu, liječnici bi trebali zaštititi i poboljšati vlastito zdravlje i dobrobit prepoznajući stresne čimbenike u profesionalnom i privatnom dijelu svog života, te ih svladavati razvijajući i primjenjujući odgovarajuće načine.

Doc.dr.sc. Željka Znidarčić je prikazala priopćenje "Katolički liječnik i zahvalnost liječniku". Istaknula je da u liječničkom zvanju komunikacija između bolesnika i liječnika zauzima važno mjesto, iako su velike promjene u tehnologiji i znanosti bitno promijenile društvene komunikacije općenito, pa i u medicini. Sve češće se pojavljuju medicinsko-etički problemi koji izazivaju pozornost društva, među kojima i pitanje zahvalnosti liječniku. Iako je zahvalnost liječniku zapravo dužnost bolesnika, ona se ne smije zloupotrebljavati. Katolički liječnici imaju svoje međunarodno udruženje (FIAMC) koje na svojim stručnim skupovima raspravlja o medicinskim temama, s naglaskom na medicinskoj etici, i koje je zajedno s Papinskim vijećem za pastoral zdravstvenih radnika donijelo izjavu: "Obećanja katoličkog liječnika", koja je i citirana. Iz toga proizlazi i stav katoličkog liječnika o zahvalnosti bolesnika.

Prim.dr.sc. Ljubomir Radovančević je prikazao priopćenje "Etičke asocijacije na temu zahvalnosti liječniku". U radu je opisao, analizirao i operacionalizirao različite vidove u kontekstu pojmova zahvalnosti, gratifikacije, satisfakcija. Naglasak je dao na zahvalnost u

okviru medicinske etike. O zahvalnosti je raspravio općenito, s posebnim naglaskom na odnos pacijenta i liječnika. Predstavio je deontološku problematiku i tematiku s različitih motrišta. U izlaganju je koristio brojne narodne poslovice, aforizme i citate slavnih ljudi, anegdote i šale. Na kraju je objasnio psihonalička stajališta o satisfakciji, gratifikaciji, zahvalnosti.

Mr.sc. Ivica Babić je u priopćenju "Je li liječnik u Hrvatskoj primjereno plaćen za rad koji obavlja?" utvrdio da je danas staleški i socijalni status liječnika u Hrvatskoj neprimjeren. Liječnički poziv zahtjeva visoku razinu stručnosti i odgovornosti uz rad u otežanim uvjetima. Istaknuo je da su nužni radikalni zahvati, kao i niz sustavnih mjera koje treba poduzeti i da je bitno adekvatno platiti liječnika za njegov rad. Istaknuo je potrebu da se pojmovno i sadržajno razluči korupcija od zahvalnosti i uvede nulta stopa tolerancije za korupciju.

Prim.dr.sc. Goran Ivanišević je u svom priopćenju "Zahvalnost liječniku u Kodeksu medicinske etike i deontologije" utvrdio da u Kodeksu nije regulirano pitanje zahvalnosti liječniku.

Svi radovi su tiskani u zborniku, koji je s prof. Ivanom Bakranom uredio voditelj Simpozija, a izdao Hrvatski liječnički zbor u 200 primjeraka. U prilogu Zbornika objavljen je tekst zajedničkoga Kodeksa medicinske etike i deontologije Hrvatskoga liječničkog zbora i Hrvatske liječničke komore.

G. Ivanišević